

çar-los a donar un determinatiu, replicaven: «cal pas, n'hi ha pas d'altre»; «en francès mos diuen *də fōtēna*, mes ---» «—i en català se'n poria dir *de les fonts?*» (perquè així ho havia llegit jo a la guia de C. A. Torras, *Pir. Cat.*, p. 278, i és el que ha volgut imitar Abadal, *Cat. Car.*). Però llur rèplica rotunda fou: «—mes se diu pas».

Ja, quan a dos o tres d'aquests informants, i a En Pere Ponsich, els vaig ensenyar que en una font baptismal de l'església, i en els docs. antics, es llegia St. 10 i Ponsich s'hi ha adherit decididament (*Top.*, 58).

MENCIONS ANT. 819: «*Sanctus Genesisius quod appellatur Fontanas*» (*Cat. Car.* II, 206.22). I en diversos docs. dels Ss. IX-X, «coenobium, monasterium 15 de *Fontanis* in pago Elnense; malleolos ---; via quae venit de ~ --- quae vadit ad ~» (*ibid.*, 211.6, 22.26; 212; 211.17.21; 22.05; 393.25; 467). Ja Alart havia assenyalat, el 1020: «Sti. Genesi cenobii q. vocant *Fontanas*»; 1385: «Sto. Genesio de *Fontanas*». Ponsich (o. cit.), troba S. G. *Fontanas* aa. 819, 834, 981, 1019 i en tres docs. del S. XIV. Per expansió de la forma dels trobadors llemosins, apareix també algun cop *Fontainas* aa. 1369, 1573 i S. XVI. Que, en efecte, no fou cas únic, car també vaig recollir *Les Fontaines*, 25 com a nom d'un clot de l'alta Cerdanya, en el te. de Llo (veg. *Salangoi*) (*lās funtājnās*, XXIII, 35.2), car aquesta forma trobadoresca tingué alguna perduració en la Cançó Popular (veg. el *Romancerillo* de Milà-F.). Cf. *DECat* IV, 106.

És clar que a França, del Nord i del Sud, és on abunden més els NLL provinents del ll. FONTANA, sinònim de FONS, resultat de l'abreujament del ll. cl. *aqua fontana*. Vegeu-ne molts en Vincent (*Top. de la Fr.*, § 413ss.). Però no gaire menys a Itàlia, on compto 30 pobles (mun. o agr.): escampats, sobretot pel Nord, però també a la resta, comptant-hi els compostos com *Fontanafredda*, *Fontanàrida*, *-arella* i una desena de *Fontanella*, *-elle*.

FONTANET. (1) Antiga quadra de l'Urgellet, entre Organyà (en te. del qual la posa el *Nomencl. A.P.T.* de Lda., p. 52) i la vall de Cabó, en la qual la situen les **MENCIONS ANT.** 1021: «in valle *Nempas*, in ape. Sta. Maria, in l. q. v. ad ipsos *Linares de Fontanedo*» (*BABL* VIII, 420); 1025: «rivo de *Fontanedo*»; 1026: «villa *Fontanedo*» (*BABL*, *ibid.* VIII, 420, 442, 532, 536, 539); 1084: «in valle *Caputensi* --- in villa *Fontaned* --- ipso linar q. e. ad ipso rivo de ---»; 1091: «villa *Fontaned*, afr. i *Azeredo*, II *Narieda*, III *Bordonerà*, IV *Monte Caluo*» (*BABL*, *ibid.*, VIII, 420, 442, 532, 536, 539); 1141 i c. 1200: «pecia de terra in villa de *Fontaned*» (*CCandi, Mi. Hi. Cat.* II, 87, 88).

(2) Canal de *Fontanet* te. Guiró (Flamicell) (XXXVII, 135.24).

(3) Antic vil·lar a l'alt Empordà. 878: «villare *Fontanetus* in Valle Mala in com. Petralatense» (*Cat. Car.* II, 60.19); i altres cites 64.15 i 457; Rubió Lois creu que era a la Valleta, te. Llança.

(4) Nom antic de La Bisbal d'Empordà (Botet, 60

GGC, 595). 881: «*Sancta Maria alio nomine Fontanetu*, villa in pago Gerundensi» (*Cat. Car.* II, 136.17, 139.29, 149.19, 144.26, 365.22, 366.3 i nota a la p. 132).

(5) Lloc antic en el baix Vallès Oriental, p. de Moguda. 1063: *Fontaneto* (*Cart. St. Cugat* II, 302).

(6) *Fontanet*, antic castell terminat a l'Anoia (nom conegut encara, p. Piera, que alguns anomenen *castell d'en Fontanet*) (*Nomencl. C.E.C.*, s. v. *Piera*). **MENCIONS.** 954: diploma del rei Lotari, del qual veig, i copio, transcripció fidedigna a l'Arxiu de Solsona: «ego Witarus --- do vobis terras --- in com. Barch., in te. de *castro Fontanedo*, in l. q. d. ad *ipsum Fréxano*, afr. --- aquilone --- in sumitate de ipsa serra, in ipsa via q. pergit ad *Ipsa Vide* [Lavit] --- occid. --- te. de *Midiona* ---»: hem d'entendre que després dels mots «*ipsa serra*» s'han perdut «de meridie», conservats en una renovació d'aquest donatiu, datada de 1006: «infra term. de *Castro Fontanedo* l. q. nunc. *Fréxano* --- merid. via q. pergit ad *Ipsa Vide* --- occ. *Mediona*», i una altra donació: «in *Fontanedo* --- de occ. in medio alveo *Annolia*»; de nou en doc. de 1040, en una de 1046, relatiu a *Cabrera* d'Anoia, vistos tots ells a l'Arx. de Solsona. 1077: *Fontaneda* junt amb *Piera* (*Cart. St. Cugat* II, 351).

(7) *Fontanet*, llog. de la Rib. del Sió, prop de Torà, te. Llanera (77 hab. dissem., amb esgl. de St. Miquel sufr. de Torà). *Pron. loc.*: *fontanét*, oït a Torà, 1931 (*Ll.* 29, p. 206); *juntanét*, a Cardona, Casac. 1920, agre. a Llanera (*Nomencl. A.P.T., Lda.*, p. 52). **MENCIONS ANT.** 1076: *Fontanedo* junt amb *Bicfred*; i 1088: *Fontanedo* junt amb Vallferosa, i altres llocs prop de Llanera i Biosca (docs. que copio a l'Arx. de Solsona); 1359: *Fontanet* (*CoDoACA* XII, 59).

(8) Horta de *Fontanet* (Lladonosa, *Ci. de Lleida*, pp. 27, 115); que em dóna també còpia d'un capbreu de 1690, on figura amb el nom de *Fontanet lo Curt*. **MENCIÓ ANT.** 1165: «in *Fontaneto*» (MiretS, *El més antic text cat.*, p. 18).

(9) *Es Fontalet* (*es fontalçèt*), a la costa N. de l'illa de Cabrera, entre la *Cova Blava* (part E.) i la *Pesquera de sa Corda* (nom que em donaren només els pescadors de Campos que hi vaig trobar, no l'inf. pagès de l'illa, 1969) (*Ll.* 94.39): aquí amb dissimilació *n-n > n-l*.

ETIM. Prolongació tots ells del ll. vg. *FONTANETUM, deriv. col·lectiu de FONTANA (supra) 'paratge on emergeixen diverses fonts': mot comú als dominis cat. i occità (*Fontanet* pobles del Lot, Lot-et-G. i Puy-de-Dôme), i molts *Fontenoy*, *Fontenay* en el Nord (Longnon, *Top. d. l. Fr.*, § 673ss.; Vincent, § 536). També del Nord d'Itàlia (*Fontaneto*, prov. Novara, i amb *-tt-* ultra-toscanitzant: *Fontanetto del Po*, prov. Vercelli). Mentre que el romanç hispano-galaico-lusità hi reemplaça -ETUM per l'equivalent -ARE: d'on els nombrosos cast. *Hontanar*, gall. *Fontar*.

Del neutre plural FONTANETA, pl. del ll. vg. FONTANETUM (supra): FONTANEDA, paratge i veïnat, ja antic, a Andorra, a la parr. d'Andorra la Vella, a la ratlla de la de St. Julià de Lòria; *fontanèda*, oït allí i a